

Политическа декларация, очертаваща рамката на бъдещите отношения между Европейския съюз и Обединеното кралство

(2019/C 384 I/02)

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Европейският съюз, наричан по-нататък „Съюзът“, и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, наричано по-нататък „Обединеното кралство“, („страните“) постигнаха съгласие по настоящата политическа декларация за техните бъдещи отношения на основание, предвидено в член 50, параграф 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) относно договарянето на споразумение, с което се определят редът и условията за оттегляне на държава членка, напускаща ЕС, като се вземат предвид рамките на бъдещите ѝ отношения със Съюза. В този контекст настоящата декларация придружава Споразумението за оттегляне, което беше одобрено от страните и подлежи на ратификация.
2. Съюзът и Обединеното кралство са решени да работят заедно, за да гарантират основания на правила международен ред, принципите на правовата държава и утвърждаването на демокрацията, високи стандарти за свободната и справедлива търговия и правата на работниците, защитата на потребителите и опазването на околната среда, както и за сътрудничеството срещу външните и вътрешните заплахи за техните ценности и интереси.
3. В този дух настоящата декларация установява параметрите на амбициозно, широко, задълбочено и гъвкаво партньорство по отношение на търговското и икономическото сътрудничество, в чиято основа е залегнало всеобхватно и балансирано споразумение за свободна търговия, по отношение на правоприлагането и наказателното правосъдие, външната политика, сигурността и отбраната и по-широки области на сътрудничество. Бъдещите отношения могат обхванат области на сътрудничество, различни от посочените в настоящата политическа декларация, ако в хода на преговорите страните преценят, че това е във взаимен интерес. Отношенията между страните ще се основават на ценностите и интересите, които са общи за Съюза и за Обединеното кралство. Те произтичат от географското им местоположение и история, от идеалите, вкоренени в общото им европейско наследство. Съюзът и Обединеното кралство приемат, че за укрепването на просперитета и сигурността допринасят развитието на свободна и справедлива търговия, защитата на правата на личността и принципите на правовата държава, защитата на работниците и потребителите, опазването на околната среда и единството срещу заплахите, външни и вътрешни, на които са изложени правата и ценностите.
4. Бъдещите отношения ще се основават на баланс между правата и задълженията, като се отчитат принципите на всяка страна. Този баланс трябва да гарантира автономното вземане на решения от Съюза и да съответства на неговите принципи, по-специално по отношение на целостта на единния пазар и митническият съюз и на неделимостта на четирите свободи. Балансът трябва също да гарантира суверенитета на Обединеното кралство и защитата на неговия вътрешен пазар при зачитане на резултата от референдума от 2016 г., включително по отношение на провеждането на независима търговска политика от Обединеното кралство и преустановяването на свободното движение на хора между Съюза и Обединеното кралство.
5. Периодът на членството на Обединеното кралство в Съюза доведе до висока степен на интеграция между икономиките на Съюза и Обединеното кралство и до обвързване на миналото и бъдещето на техните народи и приоритети. Бъдещите отношения ще трябва неминуемо да отчетат този уникален контекст. Страните се договарят, че макар бъдещите отношения да не могат да бъдат приравнени към правата или задълженията, произтичащи от членството, към тях следва да се подходи много амбициозно, що се отнася до обхвата и дълбочината им, и отчитат, че с времето те могат да претърпят развитие. Преди всичко тези отношения трябва да се развиват в интерес на гражданите на Съюза и на Обединеното кралство, в настоящето и в бъдещето.

ЧАСТ I: УВОДНИ РАЗПОРЕДБИ

I. Основа на сътрудничеството

A. Основни ценности и права

6. Страните се договарят, че бъдещите отношения следва да бъдат основани на споделени ценности, като зачитането и защитата на правата на човека и основните свободи, демократичните принципи, принципите на правовата държава и подкрепата за неразпространението. Страните се договарят, че тези ценности са основна предпоставка за осъществяване на предвиденото в настоящата рамка сътрудничество. Наред с това страните потвърждават отново своя ангажимент за утвърждаване на ефективно многостранно сътрудничество.

7. Бъдещите отношения следва да включват продължаване на ангажимента на Обединеното кралство за спазване на рамката на Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ), докато Съюзът и неговите държави членки ще останат обвързани от Хартата на основните права на Европейския съюз, която потвърждава правата, произтичащи по-специално от ЕКПЧ.

Б. Защита на данните

8. Предвид значението на потока и обмена на данни в контекста на бъдещите отношения, страните се ангажират да гарантират високо равнище на защита на личните данни, за да улеснят потоците от данни помежду си.
9. Правилата на Съюза за защита на данните представляват рамка, която позволява на Европейската комисия да определи, че стандартите за защита на данните на трета държава осигуряват адекватна степен на защита, което улеснява предаването на лични данни към тази трета държава. Въз основа на тази рамка Европейската комисия ще започне да извършва оценки по отношение на Обединеното кралство във възможно най-кратък срок след оттеглянето му и ще положи усилия да приеме решения до края на 2020 г., ако са спазени приложимите условия. Обединеното кралство, което ще установи собствен режим на международно предаване на данни, ще предприеме мерки в същия срок, за да гарантира съпоставимо улесняване на предаването на лични данни към Съюза, ако са спазени приложимите условия. Бъдещите отношения няма да засягат автономността на страните по отношение на приложимите за тях правила за защита на личните данни.
10. В този контекст страните следва също да изготвят договорености за установяването на подходящо сътрудничество между регулаторните органи.

II. Области от споделен интерес

А. Участие в програмите на Съюза

- (11) Като отбелязват стремежа към широта и дълбочина на бъдещите отношения и тесните връзки между техните граждани, страните ще установят общи принципи, ред и условия за участието на Обединеното кралство в програмите на Съюза, при спазване на условията, предвидени в съответните инструменти на Съюза, в области като наука и иновации, младеж, култура и образование, международно развитие и външна дейност, отбранителни способности, гражданска защита и космическо пространство. Те следва да включват справедливо и подходящо финансово участие, разпоредби, осигуряващи добро финансово управление и от двете страни, справедливо третиране на участниците, както и управление и консултации, които съответстват на характера на сътрудничеството между страните.
12. Наред с това страните ще проучат възможността за участие на Обединеното кралство в консорциумите за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC), при спазване на условията, предвидени в правните инструменти на Съюза и в уставите на отделните консорциуми, и като се отчита равнището на участие на Обединеното кралство в програмите на Съюза в областта на науката и иновациите.
13. Страните припомнят споделения си ангажимент за изготвяне в бъдеще на програма PEACE PLUS за поддържане на усилията за помирение и за споделено бъдеще в Северна Ирландия, като се запази настоящото съотношение на финансирането за бъдещата програма.

Б. Диалог

14. Страните следва да установят диалог и обмен в области от споделен интерес с цел набелязване на възможности за сътрудничество, споделяне на добри практики и експертен опит, и следва да действат съвместно, включително в области като култура, образование, наука и иновации. В тези области страните признават значението на мобилността и временното движение на предмети и оборудване за създаването на условия за това сътрудничество. Наред с това страните ще проучат протичащото сътрудничество между групи в областта на културата и образованието.
15. Заедно с това страните отбелязват намерението на Обединеното кралство да проучи възможностите за бъдещи отношения с групата на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ).

ЧАСТ II: ИКОНОМИЧЕСКО ПАРТНЬОРСТВО

I. Цели и принципи

16. Страните признават, че отношенията им в областта на търговията и инвестициите са особено важни вследствие на повече от 45 години икономическа интеграция по време на членството на Обединеното кралство в Съюза, както и на мащаба на двете икономики и тяхната географска близост, което е довело до сложни и интегрирани вериги на доставка.
17. Във връзка с това страните се договарят да изградят амбициозно, широкообхватно и балансирано икономическо партньорство. Това партньорство ще бъде всеобхватно; то ще включва споразумение за свободна търговия, както и по-широко секторно сътрудничество, когато това е във взаимен интерес на двете страни. В основата на партньорството ще стоят разпоредби, които гарантират равни условия за открита и лоялна конкуренция, както е предвидено в раздел XIV от настоящата част. То следва да улесни търговията и инвестициите между страните, доколкото това е възможно, като същевременно се зачитат целостта на единния пазар на Съюза и на митническия съюз, както и вътрешният пазар на Обединеното кралство, и се признава, че Обединеното кралство развива независима търговска политика.
18. Страните ще запазят своята автономност и способността си да регулират икономическата дейност в съответствие с нивата на закрила, които всяка от тях счита за необходими, с цел реализиране на легитимни цели на публичната политика като общественото здраве, здравето на животните и хуманното отношение към тях, социалните услуги, общественото образование, безопасността, околната среда, включително изменението на климата, обществения морал, социалната закрила и защитата на потребителите, неприкосновеността на личния живот и защитата на данните и утвърждаването и закрилата на културното многообразие. Икономическото партньорство ще отчита устойчивото развитие като основна цел на страните. Наред с това икономическото партньорство ще предвижда и подходящи изключения от общ характер, включително по отношение на сигурността.

II. Стоки

A. Цели и принципи

19. Страните възнамеряват да поддържат амбициозни търговски отношения във връзка със стоките въз основа на споразумение за свободна търговия с цел улесняване на законната търговия.
20. Тези договорености ще отчитат факта, че след оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза страните ще формират самостоятелни пазари и отделни правни уредби. Движението на стоки през границите може да породи риск за целостта и доброто функциониране на тези пазари, които се управляват посредством митнически процедури и проверки.
21. Същевременно, за да се улесни движението на стоки през границите, страните предвиждат всеобхватни договорености, които ще създадат зона за свободна търговия, съчетаваща задълбочено регулаторно и митническо сътрудничество, основано на разпоредби, гарантиращи равни условия за открита и лоялна конкуренция, както е посочено в раздел XIV от настоящата част.

B. Тарифи

22. Чрез споразумение за свободна търговия икономическото партньорство следва да гарантира, че във всички сектори не се налагат тарифи, такси, налози или количествени ограничения посредством подходящи и модерни придружаващи правила за произход и амбициозни митнически договорености, които съответстват на посочените по-горе цели и принципи на страните.

V. Регулаторни аспекти

- (23) Като запазват регулаторната си автономност, страните ще въведат разпоредби за насърчаването на прозрачни, ефикасни и, доколкото е възможно, съвместими регулаторни подходи, които стимулират избягването на ненужни пречки пред търговията със стоки. Правилата във връзка с техническите пречки пред търговията и санитарните и фитосанитарните мерки следва да се основават на съответните договорености на СТО и да ги надхвърлят. В частност, правилата във връзка с техническите пречки пред търговията следва да установяват общи принципи в областта на стандартизацията,

техническите предписания, оценяването на съответствието, акредитирането, пазарния надзор, метрологията и етикежирането. Страните следва взаимно да се третираат като единични субекти по отношение на санитарните и фитосанитарните мерки, включително за целите на сертифицирането, и да признават регионализацията въз основа на подходяща епидемиологична информация, предоставяна от страната износител. Страните ще проучат и възможността за сътрудничество на органите на Обединеното кралство с агенции на Съюза, като Европейската агенция по лекарствата, Европейската агенция по химикали и Европейската агенция за авиационна безопасност.

Г. Митници

24. Страните ще сключат амбициозни митнически договорености за постигане на цялостните си цели. В този процес страните предвиждат да се възползват от всички налични улесняващи договорености и технологии, при пълно зачитане на правните си уредби, и да гарантират, че митническите власти са в състояние да защитават съответните финансови интереси на страните и да провеждат публичните политики. За целта те възнамеряват да обмислят взаимното признаване на програми за доверени търговци, възможностите за административно сътрудничество по митнически въпроси и въпроси, свързани с данъка върху добавената стойност (ДДС), и за взаимна помощ, включително при събирането на вземания, свързани с данъци и мита, и посредством обмена на информация да водят борба с митническите измами и измамите с ДДС и други незаконни дейности.
25. Тези улесняващи договорености и технологии ще се вземат предвид и при алтернативни договорености за гарантиране на отсъствие на „твърда“ граница на остров Ирландия.

Д. Въздействие върху проверките и контрола

26. Страните предвиждат, че степента на ангажменти на Обединеното кралство в областта на митническото и регулаторното сътрудничество ще се вземе предвид при извършването на съответните проверки и контрол, като считат това за фактор за намаляване на риска. Наред с използването на всички описани по-горе налични улесняващи договорености това може да даде възможност за улесняване на административните процеси и проверките и контрола и във връзка с това страните отбелязват желанието си за максимално ниво на амбиция, като същевременно зачитат целостта на своите пазари и правни уредби.

III. Услуги и инвестиции

А. Цели и принципи

27. Страните следва да сключат амбициозни, всеобхватни и балансирани договорености за търговията с услуги и инвестициите в сектора на услугите и в секторите, които не са свързани с предоставянето на услуги, като зачитат правото на регулиране на всяка страна. Страните следва да се стремят да постигнат ниво на либерализиране на търговията с услуги, което надхвърля значително ангажиментите на страните в Световната търговска организация (СТО) и се основава на сключените в последно време от Съюза споразумения за свободна търговия (ССТ).
28. В съответствие с член V от общото споразумение относно търговията с услуги страните следва да се стремят към значително секторно покритие, което обхваща всички начини на предоставяне на услуги и премахва в значителна степен каквато и да е дискриминация в обхванатите сектори, с необходимите изключения и ограничения. Съответно договореностите следва да обхващат сектори, сред които професионалните и стопанските услуги, далекосъобщителните услуги, куриерските и пощенските услуги, дистрибуторските услуги, екологичните услуги, финансовите услуги, транспортните услуги и други услуги от взаимен интерес.

Б. Достъп до пазара и недискриминация

29. Договореностите следва да включват разпоредби относно достъпа до пазара и националното третиране, според правилата на приемащата държава, на доставчиците на услуги и инвеститорите на страните, както и да засягат въпроса за изискванията, налагани на инвеститорите. Това ще гарантира, че доставчиците на услуги и инвеститорите на страните биват третирани по недискриминационен начин, включително по отношение на установяването.
30. Договореностите следва да позволяват временното влизане и пребиваване на физически лица със стопанска цел, свързана с определени сектори.

V. Регулаторни аспекти

- (31) Като запазват регулаторната автономност, договореностите следва да включват разпоредби за насърчаване на прозрачни, ефикасни и, доколкото е възможно, съвместими регулаторни подходи, които стимулират избягването на ненужни регулаторни изисквания.
32. В този контекст страните следва да се договорят за правила относно вътрешното регулиране. Тези правила следва да включват хоризонтални разпоредби, например относно процедурите за издаване на лицензи, и специфични регулаторни разпоредби в сектори от взаимен интерес, като далекосъобщителните услуги, финансовите услуги, услугите за доставка и услугите в областта на международния морски транспорт. Следва да има разпоредби и по отношение на изготвянето и приемането на вътрешно регулиране, което отразява добрите регулаторни практики.
33. В този контекст страните следва да установят рамка за регулаторно сътрудничество на доброволна основа в области от взаимен интерес, включително обмена на информация и споделянето на добри практики.
34. Страните следва също да изготвят подходящи договорености относно професионалните квалификации, необходими за упражняването на регулирани професии, когато това е във взаимен интерес на страните.

IV. Финансови услуги

35. Страните се ангажират със запазването на финансовата стабилност, целостта на пазара, защитата на инвеститорите и потребителите и лоялната конкуренция, като същевременно се зачита автономността на страните в регулаторната област и вземането на решения, както и способността им да вземат решения относно еквивалентността в свой собствен интерес. Това не засяга способността на страните да приемат или запазват всякакви мерки, когато те са необходими поради съображения от пруденциален характер. Страните се договарят да си сътрудничат тясно по въпроси от регулаторно и надзорно естество в рамките на международни органи.
- (36) Като отбелязват, че ще установят рамки относно еквивалентността, които да им позволят да обявяват режимите за регулиране и надзор на трета държава за еквивалентни за съответните цели, страните следва да пристъпят към взаимно оценяване на еквивалентността по тези рамки възможно най-скоро след оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза, като ще се стремят да приключат тези оценки преди края на юни 2020 г. Страните ще презразглеждат своите рамки относно еквивалентността.
37. Страните се договарят, че тясното и структурирано сътрудничество по въпроси от регулаторно и надзорно естество е в техен взаимен интерес. Това сътрудничество следва да се опира на икономическото партньорство и да се основава на принципите на регулаторна автономност, прозрачност и стабилност. То следва да е прозрачно и да включва подходящи консултации в процеса на приемане, временно спиране и оттегляне на решения относно еквивалентността, обмен на информация и консултации по регулаторни инициативи и други въпроси от взаимен интерес както на политическо, така и на техническо равнище.

V. Цифрови технологии

38. В контекста на нарастващата цифровизация на търговията, която обхваща както услугите, така и стоките, страните следва да установят разпоредби за улесняване на електронната търговия, преодоляване на неоправданите пречки пред търговията чрез електронни средства и осигуряване на отворена, сигурна и надеждна онлайн среда за предприятията и потребителите, например относно електронните удостоверителни услуги и услуги за установяване на автентичността или относно неналагането на изискване за предварително разрешение единствено на основание, че услугата се предоставя по електронен път. Освен това чрез тези разпоредби следва да се улесни трансграничният поток от данни и да се намери решение за необоснованите изисквания за локализиране на данни, като се отбелязва, че това улесняване няма да засегне правилата на страните за защита на личните данни.
39. Страните следва да осигурят чрез секторни разпоредби в областта на далекосъобщителните услуги справедлив и равен достъп до обществените далекосъобщителни мрежи и услуги за доставчиците на услуги на другата страна и да предприемат мерки срещу нарушаващи конкуренцията практики.

40. Страните следва да работят заедно чрез многостранни форуми с участието на множество заинтересовани страни и да изградят диалог с цел обмен на информация, опит и най-добри практики, свързани с нововъзникващите технологии.

VI. Движение на капитали и плащания

41. Страните следва да включат разпоредби, които да позволяват свободното движение на капитали и плащания, свързани с операции, либерализирани в рамките на икономическото партньорство, при спазване на съответните изключения.

VII. Интелектуална собственост

42. Страните следва да осигурят защитата и прилагането на правата върху интелектуалната собственост с цел насърчване на иновациите, творчеството и икономическата дейност, като се надхвърлят стандартите на Споразумението на СТО за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост и конвенциите на Световната организация за интелектуална собственост, когато е уместно.
43. С това следва да се запазят настоящите високи равнища на защита в страните, наред с другото, на определени права съгласно закона за авторското право, като правото *sui generis* върху базите данни и правото на творците на препродажба. Като отбелязват предоставената в Споразумението за оттегляне защита на съществуващите географски указания, страните следва да се стремят да въведат договорености за осигуряване на подходяща защита на своите географски указания.
44. Страните следва да запазят свободата си да създават собствени режими за изчерпването на правата върху интелектуалната собственост.
45. Страните следва да създадат механизъм за сътрудничество и обмен на информация по въпроси, свързани с интелектуалната собственост, които са от взаимен интерес, например съответните подходи и процеси по отношение на търговските марки, дизайна и патентите.

VIII. Обществени поръчки

- (46) Като отбелязват намерението на Обединеното кралство да се присъедини към Споразумението за държавните поръчки (СДП) на СТО, страните следва да осигуряват възможности за другата страна в рамките на своите пазари за обществени поръчки, надхвърлящи техните ангажименти по линия на СДП в области от взаимен интерес, без да се засягат вътрешните им правила за защита на основните им интереси в областта на сигурността.
47. Наред с това страните следва да се ангажират по отношение на стандарти, основаващи се на стандартите на СДП, които осигуряват прозрачност на пазарните възможности и правилата, процедурите и практиките, свързани с обществените поръчки. Въз основа на тези стандарти страните следва да вземат мерки срещу риска от произвол при възлагането на обществени поръчки и да предоставят средства за правна защита и процедури за преразглеждане, включително пред съдебни органи.

IX. Мобилност

- (48) Като отбелязват решението на Обединеното кралство да преустанови прилагането на принципа на свободно движение на хора между Съюза и Обединеното кралство, страните следва да установят договорености за мобилност, както е изложено по-долу.
49. Договореностите за мобилност ще се основават на недискриминация между държавите — членки на Съюза, и на пълна реципрочност.
50. Във връзка с това страните имат за цел да предвидят чрез националното си право безвизов режим на пътуване за краткосрочни посещения.
51. Страните се договарят да разгледат условията за влизане и престой с цел провеждане на научни изследвания, учебна дейност, обучения и младежки обмен.
52. Освен това страните се договарят да разгледат мерки за координация на системите за социална сигурност с оглед на бъдещото движение на хора.

53. В съответствие с приложимото си право страните ще проучат възможността за улесняване на пресичането на техните граници с цел законно пътуване.
54. Разпоредбите няма да засягат договореностите за обща зона за пътуване, които се прилагат между Обединеното кралство и Ирландия.
55. В подкрепа на мобилността страните потвърждават ангажимента си за ефективно прилагане на съществуващите международни инструменти в областта на семейното право, по които са страни. Съюзът отбелязва намерението на Обединеното кралство да се присъедини към Хагската конвенция от 2007 г. относно издръжката, с която понастоящем е обвързано чрез членството си в Съюза.
56. Страните ще разгледат възможностите за съдебно сътрудничество в областта на брачните отношения, родителската отговорност и други свързани с тях въпроси.
57. Тези договорености се добавят към ангажиментите за временно влизане и престой на физически лица със стопанска цел в определени области, посочени в раздел III от настоящата част. Тези ангажименти не следва да се обезсилват от правото на всяка от страните да прилага своите законови и подзаконови актове и изисквания по отношение на влизането, престоя и работата.

Х. Транспорт

А. Въздухоплаване

58. Страните следва да осигурят въздушна свързаност в областта на пътническия и товарния транспорт чрез всеобхватно споразумение за въздушен транспорт. Споразумението следва да обхваща достъпа до пазара и инвестициите, безопасността и сигурността на въздухоплаването, управлението на въздушното движение, както и разпоредби за гарантиране на открита и лоялна конкуренция, включително подходящи и приложими изисквания за защита на потребителите и социални стандарти.
59. Страните следва да сключат допълнителни договорености за сътрудничество с оглед на високите стандарти за безопасност и сигурност на въздухоплаването, включително чрез тясно сътрудничество между ЕААБ и Органа за гражданско въздухоплаване на Обединеното кралство.

Б. Автомобилен транспорт

60. Страните следва да гарантират съпоставим достъп до пазара за автомобилните превозвачи на пътници и на товари, който се основава на подходящи и приложими изисквания за защита на потребителите и социални стандарти за международния автомобилен транспорт, както и задължения, произтичащи от международни споразумения в областта на автомобилния транспорт, подписани от Обединеното кралство и Съюза и/или неговите държави членки, по-специално относно условията за упражняване на професията на автомобилен превозвач, някои условия за работа в международния автомобилен транспорт, правилата за движение по пътищата, автомобилния превоз на пътници и автомобилния превоз на опасни товари. Освен това страните следва да обмислят допълнителни договорености, отнасящи се за пътуванията на частните автомобилисти.

В. Железопътен транспорт

61. Страните се договарят, че следва да бъдат установени двустранни договорености, по целесъобразност, за трансграничните железопътни услуги, включително за улесняване на непрекъснатото безпрепятствено функциониране и експлоатация на железопътните услуги, например за жп линията „Ентърпрайз“, свързваща Белфаст и Дъблин, и услугите през тунела под Ламанша.

Г. Морски транспорт

62. Страните отбелязват, че свързаността в сектора на морския транспорт за превоз на стоки и пътници ще се основава на международната правна рамка. Страните следва да изготвят и подходящи договорености относно достъпа до пазара за международни услуги за морски транспорт.
63. Бъдещите отношения следва да улесняват сътрудничеството в областта на морската безопасност и сигурност, включително обмена на информация между Европейската агенция за морска безопасност (ЕАМБ) и Агенцията за морски транспорт и брегова охрана на Обединеното кралство (МСА), в съответствие със статута на Обединеното кралство в качеството му на трета държава.

XI. Енергетика

A. Електроенергия и природен газ

64. Страните следва да си сътрудничат с цел осигуряване на ефикасни, чисти и сигурни доставки на електроенергия и газ, въз основа на конкурентни пазари и недискриминационен достъп до мрежите.
65. Страните следва да установят рамка за улесняване на техническото сътрудничество между операторите и организациите на електроенергийни и газови мрежи, например европейските мрежи на операторите на преносни системи за електроенергия и природен газ, при планирането и използването на енергийна инфраструктура, свързваща техните системи. Рамката следва да включва и механизми за обезпечаване, доколкото е възможно, на сигурността на доставките и на ефикасната търговия посредством междусистемни връзки и в рамките на различни срокове.

B. Ядрена енергия за граждански цели

66. Отчитайки значението на ядрената безопасност и неразпространението на ядрено оръжие, бъдещите отношения следва да включват широкообхватно споразумение за сътрудничество в ядрената област между Европейската общност за атомна енергия (Евратом) и Обединеното кралство по отношение на използването на ядрена енергия за мирни цели, основано на ангажменти спрямо съществуващите високи стандарти за ядрена безопасност на страните. Споразумението следва да даде възможност за осъществяване на сътрудничество между Евратом и Обединеното кралство и неговите национални органи. Следва да бъде включен обмен на информация в области от взаимен интерес, например предпазни мерки, безопасност и сътрудничество с Международната агенция за атомна енергия (МААЕ). Споразумението следва да улеснява търговията с ядрени материали и оборудване и да включва разпоредби относно участието на Обединеното кралство в качеството му трета държава в системите на Съюза за мониторинг и обмен на информация относно нивата на радиоактивност в околната среда, а именно Европейската общност за ранен обмен на информация в случай на радиационна опасност и Европейската платформа за обмен на радиологични данни.
67. Страните отбелязват намерението на Обединеното кралство да бъде асоциирано с програмите за научни изследвания и обучение на Евратом, както е предвидено в част I, раздел II.
68. Страните отбелязват, че Агенцията за снабдяване към Евратом възнамерява да преразгледа съвременните разрешения и одобренията на договори за доставка на ядрен материал между предприятия от Съюза и от Обединеното кралство, които е подписала съвместно с тях.
69. Страните ще си сътрудничат и чрез обмен на информация относно доставката на медицински радиоизотопи.

B. Определяне на цените на въглеродните емисии

70. Страните следва да обмислят сътрудничество по отношение на определянето на цените на въглеродните емисии чрез свързване на националната система за търговия с емисии на парникови газове на Обединеното кралство със системата на Съюза за търговия с емисии.

XII. Възможности за риболов

71. Страните следва да си сътрудничат на двустранна и международна основа с цел гарантиране на устойчиви нива на риболов, насърчаване на опазването на ресурсите и поощряването на чиста, здравословна и продуктивна морска среда, като отбелязват, че Обединеното кралство ще бъде независима крайбрежна държава.
72. При запазване на регулаторната автономност, страните следва да си сътрудничат при разработването на мерки за опазване, рационално управление и регулиране на рибарството по недискриминационен начин. Те ще работят в тясно сътрудничество с други крайбрежни държави и на международните форуми, включително за управлението на споделените запаси.
73. В контекста на цялостното икономическо партньорство страните следва да установят ново споразумение в областта на рибарството относно, наред с другото, достъпа до водите и размера на квотите.

74. Страните ще положат максимални усилия, за да сключат и ратифицират новото си споразумение в областта на рибарството до 1 юли 2020 г., така че то да бъде действащо към момента на определяне на възможностите за риболов през първата година след преходния период.

XIII. Световно сътрудничество

75. Страните признават значението на световното сътрудничество за решаване на въпроси от споделен икономически, екологичен и социален интерес. Като запазват автономността си при вземането на решения, страните следва да си сътрудничат на международни форуми като Г-7 и Г-20, където това сътрудничество е в техен взаимен интерес, включително в следните области:
- а) изменение на климата;
 - б) устойчиво развитие;
 - в) трансгранично замърсяване;
 - г) здравеопазване и защита на потребителите;
 - д) финансова стабилност; и
 - е) борба с търговския протекционизъм.
76. Бъдещите отношения следва да потвърдят отново ангажиментите на страните по международни споразумения за справяне с изменението на климата, включително тези, с които се прилагат Рамковите конвенции на Организацията на обединените нации по изменение на климата, например Парижкото споразумение.

XIV. Равни условия за свободна и лоялна конкуренция

77. Предвид географската близост и икономическата взаимозависимост между Обединеното кралство и Съюза, бъдещите отношения трябва да гарантират свободна и лоялна конкуренция и да включват твърди ангажименти за гарантиране на равни условия на конкуренция. Точният характер на ангажиментите следва да бъде съизмерим с обхвата и дълбочината на бъдещите отношения и икономическата свързаност между страните. Тези ангажименти следва да не допускат нарушения на търговията и нелоялни конкурентни предимства. За тази цел страните следва да спазват общите високи стандарти, които се прилагат в Съюза и в Обединеното кралство в края на преходния период, в областта на държавните помощи, конкуренцията, социалните стандарти и стандартите по отношение на заетостта, околната среда, изменението на климата и съответните данъчни въпроси. Страните следва по-специално да поддържат силна и всеобхватна рамка за защита на конкуренцията и контрол на държавните помощи, която да не допуска неоправдано нарушаване на търговията и конкуренцията; да се ангажират с принципите на доброто управление в областта на данъчното облагане и с ограничаването на вредните данъчни практики; както и да запазят стандартите в областта на околната среда, социалната област и заетостта на сегашното им високо ниво, осигурено от настоящите общи стандарти. При това те следва да се основават на подходящите и имащи отношение стандарти на Съюза и международни стандарти и да включват подходящи механизми за осигуряване на ефективно въвеждане на национално равнище, прилагане и уреждане на споровете. Бъдещите отношения следва също да стимулират придържането към съответните международно договорени принципи и правила в тези области, включително Парижкото споразумение, и тяхното ефективно прилагане.

ЧАСТ III: ПАРТНЬОРСТВО В ОБЛАСТТА НА СИГУРНОСТТА

I. Цели и принципи

78. С оглед на сигурността и безопасността на съответните си граждани, страните следва да създадат широко, всеобхватно и балансирано партньорство в областта на сигурността. Това партньорство ще отчита географската близост и променящите се заплахы, в т.ч. тежката международна престъпност, тероризма, кибератаките, дезинформационните кампании, хибридните заплахы, подкопаването на основания на правила световен ред и възбуждането на заплахите, свързани с държави. Партньорството ще защита суверенитета на Обединеното кралство и автономността на Съюза.
79. Страните ще насърчават глобалната сигурност, просперитета и ефективното многостранно сътрудничество, чиято опора са техните споделени принципи, ценности и интереси. Партньорството в областта на сигурността следва да обхваща правоприлагането и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, външната политика, сигурността и отбраната, както и тематичното сътрудничество в области от общ интерес.

II. Правоприлагане и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси

80. Бъдещите отношения ще предвиждат всеобхватно, тясно, балансирано и реципрочно правоприлагане и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси с оглед на осигуряването на силни оперативни способности за целите на предотвратяването, разследването, разкриването и наказателното преследване на престъпления, като се има предвид географската близост, общите и променящите се заплахи, пред които страните са изправени, взаимните ползи за безопасността и сигурността на техните граждани, като и фактът, че Обединеното кралство ще бъде трета държава извън Шенгенското пространство, която не предвижда свободно движение на хора.
81. Страните се договарят, че с мащаба и обхвата на бъдещите договорености следва да бъде постигнат подходящ баланс между правата и задълженията — колкото по-тясно и задълбочено е партньорството, толкова по-строги да бъдат съгласуваните го задължения. Партньорството следва да отразява ангажиментите, които Обединеното кралство желае да поеме и които зачитат целостта на правната уредба на Съюза, като например по отношение на съгласуваността на правилата и механизмите за уреждане на спорове и правоприлагане, предвидени в точки 129—132. То следва също така да почива на трайни ангажименти по отношение на основните права на хората, включително постоянно придържане към ЕКПЧ и прилагането ѝ, и на адекватна защита на личните данни — и двете основни предпоставки за осъществяване на предвиденото между страните сътрудничество — както и на зачитане на транснационалния принцип *ne bis in idem* и на процесуалните права. Партньорството следва да отразява и ангажимента на Съюза и на неговите държави членки да спазват Хартата на основните права на Европейския съюз.
- (82) Като се имат предвид тези ангажименти, бъдещите отношения следва да обхващат договорености от три области на сътрудничество: обмен на данни; оперативно сътрудничество между правоприлагащите органи и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси; и борба с изпирването на пари и финансирането на тероризма.

А. Обмен на данни

- (83) Като признават, че ефективното и бързо споделяне на данни и анализи е жизненоважно за съвременното правоприлагане, страните се договарят да въведат договорености, които отразяват това, за да отговорят на променящите се заплахи, да противодействат на тероризма и тежката престъпност, да улеснят разследването и наказателното преследване и да гарантират сигурността на обществото.
84. Страните следва да създадат реципрочни договорености за навременен, ефективен и ефикасен обмен на резервационните данни на пътниците (PNR) и на резултатите от обработката на такива данни, съхранявани в съответните национални системи за обработване на резервационни данни на пътниците, както и на данни за ДНК, пръстови отпечатъци и регистрацията на превозните средства (Прюм).
85. Страните следва да обмислят допълнителни договорености, подходящи за бъдещия статут на Обединеното кралство по отношение на обмена на данни, като обмен на информация за издирвани или изчезнали лица и предмети и на информация от регистрите за съдимост, с цел да се осигурят способности, които, доколкото са възможни от техническа и правна гледна точка и се считат за необходими и в интерес на двете страни, се доближават до позволените от съответните механизми на Съюза.

Б. Оперативно сътрудничество между правоприлагащите органи и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси

86. Страните признават ползата от улесняването на оперативното сътрудничество между правоприлагащите и съдебните органи на Обединеното кралство и държавите членки и поради това ще работят заедно за определяне на условията за сътрудничеството на Обединеното кралство посредством Европол и Евроюст.
87. Страните следва да създадат ефективни договорености, основани на рационализирани процедури и срокове, които позволяват на Обединеното кралство и държавите членки да предават заподозрени и осъдени лица незабавно и ефективно, с възможности за отмяна на изискването за двойна наказуемост, и да определят доколко тези договорености са приложими за собствените им граждани и за политически престъпления.
88. Страните следва да обмислят допълнителни договорености, подходящи за бъдещия статут на Обединеното кралство по отношение на практическото сътрудничество между правоприлагащите и съдебните органи по наказателноправни въпроси, като съвместни екипи за разследване, с цел да се осигурят способности, които, доколкото са възможни от техническа и правна гледна точка и се считат за необходими и в интерес на двете страни, се доближават до позволените от съответните механизми на Съюза.

В. Борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма

89. Страните се договарят да подкрепят международните усилия за предотвратяване и борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, особено чрез спазване на стандартите на Специалната група за финансови действия (FATF) и свързаното с това сътрудничество. Страните се договарят да надхвърлят стандартите на FATF по отношение на прозрачността на действителните собственици и премахване на анонимността, свързана с използването на виртуални валути, включително с налагане на задължения на доставчиците на услуги за обмен на виртуални валути и на доставчиците на портфейли, които предлагат попечителски услуги, да извършват комплексна проверка на клиентите.

III. Външна политика, сигурност и отбрана

90. Страните подкрепят амбициозно, тясно и продължително сътрудничество в областта на външната дейност, за да защитят гражданите от външни заплахи, включително новопоявяващи се такива, да предотвратяват конфликтите, да укрепват международния мир и сигурност, включително чрез ООН и НАТО, и да предприемат действия за преодоляване на първопричините за глобалните предизвикателства като тероризма и незаконната миграция. Те ще се борят за основан на правила международен ред и ще разпространяват своите общи ценности по целия свят.
91. Страните ще насърчават устойчивото развитие и изкореняването на бедността. В това отношение те ще продължат да подкрепят изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие и Европейския консенсус за развитие.
92. Страните ще формират и следват своите външни политики според съответните си стратегически интереси и интереси в областта на сигурността, както и при спазване на съответната си правна уредба. В случаите, в които тези интереси са споделени, страните следва тясно да си сътрудничат на двустранно равнище и в рамките на международните организации. Страните следва да разработят гъвкаво сътрудничество с променлив мащаб, което да гарантира възможността Обединеното кралство да обединява усилията си със Съюза за постигане на най-голямо въздействие, включително във време на криза или при настъпване на сериозни инциденти.
93. За тази цел бъдещите отношения следва да предвиждат подходящи механизми за диалог, консултации, координация, обмен на информация и сътрудничество. Те следва също да позволяват командироването на експерти, когато е целесъобразно и от взаимен интерес за страните.

А. Консултации и сътрудничество

94. Страните следва да установят структурирани консултации и редовни тематични диалози, чрез които да се набелязват областите и дейностите, в които тясното сътрудничество би могло да допринесе за постигането на общи цели.
95. В това отношение политическият диалог относно общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) и общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО), както и секторните диалози ще създадат условия за гъвкави консултации между страните на различни равнища (министри, висши служители, работно ниво). Върховният представител може, по целесъобразност, да кани Обединеното кралство на неформални заседания на министрите на държавите — членки на Съюза.
96. Страните следва да се стремят към тясно сътрудничество в трети държави, включително по въпросите на сигурността, предоставянето на консулски услуги и консулската защита, проектите за развитие, както и в рамките на международни организации и форуми, и по-специално ООН. Това следва да позволи на страните, където е подходящо, да подкрепят взаимно позициите си, съгласувано да осъществяват външна дейност и да се справят с глобалните предизвикателства, включително чрез договорени изявления, демарши и споделени позиции.

Б. Санкции

97. Въпреки че следват независима политика по отношение на санкциите, която се определя от съответната им външна политика, страните признават санкциите за инструмент на многостранната външна политика и отчитат ползите от тясното сътрудничество и консултации.

98. Консултациите относно санкциите следва да включват обмен на информация за вписванията и основанията за тях, тяхното развитие, прилагане и изпълнение, както и техническа подкрепа и диалог за бъдещи включвания в списъци и режими. Когато целите в областта на външната политика, залегнали в основата на даден бъдещ режим на санкции, са съгласувани между страните, се осъществява засилен обмен на информация на съответните етапи от политическия цикъл на този режим на санкции и съществува възможността да се приемат взаимно подсилващи се санкции.

В. Операции и мисии

99. Страните приветстват тясното сътрудничество при ръководени от Съюза граждански и военни мисии и операции за управление на кризи. Във връзка с това бъдещите отношения следва да позволяват на Обединеното кралство да участва, решавайки за всеки случай поотделно, в мисиите и операциите по линия на ОПСО чрез рамково споразумение за участие. Такова споразумение няма да засяга независимостта на Съюза при вземането на решения или суверенитета на Обединеното кралство и Обединеното кралство ще запази правото да определя по какъв начин да отговори на всяка покана или възможност за участие в операции или мисии.
100. Когато вследствие на консултации и обмен на информация на ранен етап в рамките на политическия диалог Обединеното кралство заяви намерението си да допринесе за планирана мисия или операция по линия на ОПСО, отворена за участие на трети държави, страните следва да активизират контактите и обмена на информация на съответните етапи от процеса на планиране и пропорционално на нивото на принос на Обединеното кралство. Така на Обединеното кралство ще се даде възможност да адаптира по най-подходящ начин своя принос и да предостави навреме експертен опит.
101. В качеството си на участник в конкретна мисия или операция по линия на ОПСО Обединеното кралство ще участва в конференцията за сформирани на сили, поканата за участие и заседанието на Комитета на участващите държави, за да се създадат условия за обмен на информация за изпълнението на мисията или операцията. При военни операции по линия на ОПСО Обединеното кралство следва също да разполага с възможността да командирова личен състав в определения щаб на операцията пропорционално на нивото на своя принос.

Г. Развитие на отбранителните способности

102. Бъдещите отношения следва да се възползват от научното и промишленото сътрудничество между субектите на страните по конкретни европейски проекти за сътрудничество с цел улесняване на оперативната съвместимост и стимулиране на съвместната ефективност на въоръжените сили. В това отношение, независимо че страните следва да запазят своята стратегическа автономност и свобода на действие, изградени върху стабилната вътрешна промишлена база в областта на отбраната на всяка от тях, те се договарят да вземат под внимание следното, доколкото позволяват условията в правото на Съюза:
- а) сътрудничеството на Обединеното кралство в съответните действащи и бъдещи проекти на Европейската агенция по отбрана (EDA) чрез административна договореност;
 - б) участието на отговарящи на условията субекти в Обединеното кралство в съвместни проекти в областта на отбраната, които обединяват субекти в Съюза, получаващи подкрепа от Европейския фонд за отбрана (EDF); и
 - в) сътрудничеството на Обединеното кралство в проекти в рамките на постоянното структурирано сътрудничество (ПСС), когато получи покана от Съвета на Европейския съюз да участва по изключение във формат ПСС.

Д. Обмен на разузнавателни данни

103. Страните следва да обменят разузнавателни данни своевременно и доброволно по целесъобразност, особено в областта на борбата с тероризма, хибридните заплахи и киберзаплахите, както и в подкрепа на онези мисии и операции по линия на ОПСО, в които участва Обединеното кралство. Страните ще изготвят разузнавателни продукти автономно, но обменът на разузнавателни данни следва да допринася за едно общо разбиране за обстановката във връзка със сигурността в Европа.
104. Бъдещите отношения следва да позволяват своевременен обмен на разузнавателни данни и чувствителна информация между компетентните органи на Съюза и властите на Обединеното кралство. Сателитният център на Европейския съюз (Satcen) и Обединеното кралство следва да осъществяват сътрудничество в областта на сателитните изображения.

Е. Космическо пространство

105. Страните следва да обмислят подходящи договорености за сътрудничество в областта на космическото пространство.

Ж. Сътрудничество за развитие

106. Страните следва да установят диалог, който да позволява прилагането на взаимно подсилващи се стратегии в програмирането и постигането на развитие.

107. Въз основа на взаимния си интерес страните следва да обмислят как Обединеното кралство би могло да допринесе за инструментите и механизмите на Съюза, включително координация с делегациите на Съюза в трети държави.

IV. Тематично сътрудничество

А. Киберсигурност

108. Страните потвърждават, че се ангажират да насърчават сигурността и стабилността в кибернетичното пространство чрез засилено международно сътрудничество. Страните се договарят да обменят информация доброволно, своевременно и реципрочно, включително във връзка с киберинциденти, техники и произход на извършителите на атаките, анализ на заплахите, както и най-добри практики, за да спомогнат за защитата на Обединеното кралство и на Съюза от общи заплахи.

109. По-конкретно, Обединеното кралство следва да осъществява тясно сътрудничество с екипа за незабавно реагиране при компютърни инциденти в институциите и агенциите на ЕС (CERT-EU) и — при условие че сключи предвиденото в правото на Съюза споразумение — да участва в определени дейности на групата за сътрудничество, създадена съгласно Директивата на Съюза за мрежова и информационна сигурност, и на Агенцията на Европейския съюз за мрежова и информационна сигурност (ENISA).

110. Страните следва да си сътрудничат за утвърждаването на ефективни глобални практики в областта на сигурността в рамките на съответните международни организации.

111. Обединеното кралство и Съюзът ще установят диалог по въпросите на кибернетичното пространство с оглед на насърчаване на сътрудничеството и определяне на възможностите за бъдещо сътрудничество с възникването на нови заплахи, възможности и партньорства.

Б. Гражданска защита

112. Страните следва да си сътрудничат в областта на гражданската защита по отношение на природните и причинените от човека бедствия. Участието на Обединеното кралство в механизма за гражданска защита на Съюза в качеството на участваща държава би позволило осъществяването на това сътрудничество.

В. Здравна сигурност

113. Страните следва да си сътрудничат по въпроси на здравната сигурност в съответствие със съществуващите договорености на Съюза с трети държави. Страните ще се стремят да си сътрудничат по съгласуван начин в международните форуми в областта на предотвратяването, откриването и реагирането на установени и възникващи заплахи за здравната сигурност, както и подготовеността за тях.

Г. Незаконна миграция

114. Страните ще си сътрудничат в борбата с незаконната миграция, включително по отношение на причините за нея и последиците от нея, като същевременно отчитат необходимостта да бъдат защитени най-уязвимите. Това сътрудничество ще обхваща:

- а) оперативно сътрудничество с Европол за борба с организираната престъпност в областта на имиграцията;
- б) работа с Европейската агенция за гранична и брегова охрана за укрепване на външната граница на Съюза; и
- в) диалог по споделените цели и сътрудничество, включително в трети държави и международни форуми, за справяне с незаконната миграция нагоре по веригата.

Д. Борба с тероризма и насилствения екстремизъм

115. Страните следва да си сътрудничат в борбата с тероризма и насилствения екстремизъм и при възникващи заплахи с оглед да отстояват общата си сигурност и споделени интереси. Отчитайки взаимната полза от колективния диалог и оперативното сътрудничество, партньорството следва да подкрепя:
- споделянето на добри практики и опит по ключови въпроси и теми
 - сътрудничеството с подходящите органи за анализ на разузнавателна информация, за да се гарантира ефективният обмен на оценки между страните, включително в областта на борбата с тероризма; и
 - тесен диалог по възникващите заплахи и новите способности.

В. Класифицирана и чувствителна неклассифицирана информация

116. Страните се договарят да сключат споразумение за сигурност на информацията, заедно с правила за прилагане, което да предвижда реципрочни гаранции за работа с класифицирана информация на страните и нейната защита.
117. Когато е необходимо, страните следва да определят условията за защита на чувствителната неклассифицирана информация, която се предоставя и обменя между тях

ЧАСТ IV: ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И ДРУГИ ХОРИЗОНТАЛНИ ДОГОВОРНОСТИ

I. Структура

118. Бъдещите отношения следва да се основават на всеобхватна институционална рамка, която да обхваща главите и свързаните споразумения по отношение на конкретните области на сътрудничество, като същевременно се отчита, че точната правна форма на тези бъдещи отношения ще бъде определена в рамките на официалните преговори. По целесъобразност страните могат да установят специфични ръководни договорености в отделни области.
119. Страните могат да решат дадено споразумение да бъде извън всеобхватната институционална рамка и в такъв случай те следва да предвидят подходящи ръководни договорености.
120. Страните отбелязват, че всеобхватната институционална рамка би могла да бъде под формата на споразумение за асоцииране.
121. Страните следва да осигурят възможност за преразглеждане на бъдещите отношения.

II. Управление

122. С оглед да се гарантира правилното функциониране на бъдещите отношения страните се ангажират да участват в редовен диалог и да установят стабилни, ефикасни и ефективни договорености за тяхното управление, надзор, изпълнение, преглед и развитие във времето, както и за разрешаването на конфликти и правоприлагането, при пълно зачитане на автономността на правните им уредби.

A. Стратегически насоки и диалог

123. В рамките на бъдещите отношения следва да се води диалог между страните на подходящи равнища, така че да се предоставят стратегически насоки и да се обсъждат възможностите за сътрудничество в областите на взаимен интерес.
124. На подходящо равнище следва да има и специфични тематични диалози, които да бъдат установени като част от партньорствата в сферата на икономиката и на сигурността и които следва да се организират толкова често, колкото е необходимо за ефективното функциониране на бъдещите отношения.
125. Страните подкрепят установяването, по целесъобразност, на диалог между Европейския парламент и Парламента на Обединеното кралство с оглед на обмена на мнения и опит по въпроси, свързани с бъдещите отношения. Страните следва да насърчават диалога с гражданското общество.

Б. Управление, администрация и надзор

126. Страните следва да създадат съвместен комитет, отговарящ за управлението и надзора на изпълнението и функционирането на бъдещите отношения, който да спомага за разрешаването на спорове, както е посочено по-долу, и да прави препоръки за развитието на тези отношения.
127. Съвместният комитет следва да се състои от представители на страните на подходящо равнище, да приеме свой собствен процедурен правилник, да взема решения по взаимно съгласие и да заседава толкова често, колкото е необходимо, за да изпълнява задачите си. При необходимост той може да създаде специализирани подкомитети, които да го подпомагат при изпълнението на задачите му.

В. Тълкуване

128. При пълно зачитане на автономността на правната уредба на страните Съюзът и Обединеното кралство ще се стремят да осигурят последователно тълкуване и прилагане на бъдещите отношения.

Г. Уреждане на спорове

129. Страните следва първо да положат всички усилия, за да разрешат всеки въпрос относно функционирането на бъдещите отношения чрез обсъждане и консултации, включително при необходимост чрез Съвместен комитет за официално решение. Споразумението следва да включва подходящи мерки за уреждане на спорове и правоприлагане, включително разпоредби за експедитивно разрешаване на проблеми, например, в някои области, гъвкав механизъм за медиация. Подобен механизъм за медиация няма да засяга правата и задълженията на страните или уреждането на спорове, предвидено съгласно Споразумението.
130. Ако не е предвидено друго, Съвместният комитет може да реши да отнесе спора до независим арбитражен състав по всяко време и всяка от страните следва да може да направи същото, ако Съвместният комитет не стигне до взаимно изгодно решение в рамките на определен срок. Решенията на независимия арбитражен състав ще бъдат задължителни за страните.
131. Страните посочват, че ако в рамките на даден спор възникне въпрос относно тълкуването на разпоредби или понятия на правото на Съюза, който може да бъде повдигнат от всяка от страните, арбитражният състав следва да отнесе въпроса до Съда на Европейския съюз, който е единственият арбитър по отношение на тълкуването на правото на Съюза, с цел постановяване на правно обвързващо решение. Съдът на Европейския съюз обаче не следва да се сезира, ако при спора не бъде повдигнат такъв въпрос.
132. В рамките на бъдещите отношения ще се определят и условията, при които, в случай на неизпълнение, могат да се прилагат временни средства за защита, по-специално задълженията, произтичащи от частите на всяко споразумение между Съюза и Обединеното кралство, могат да бъдат временно преустановени в отговор на нарушение от другата страна, включително съгласно разпоредбите на членове 178 и 179 от Споразумението за оттегляне.

III. Изключения и предпазни мерки

133. В рамките на бъдещите отношения следва да се предвидят подходящи изключения във връзка със сигурността; националната сигурност е от компетентността единствено на държавите — членки на Съюза, и съответно на Обединеното кралство.
134. В рамките на бъдещите отношения следва да се разгледа възможността всяка от страните да задейства временни предпазни мерки, които иначе биха били в нарушение на нейните ангажименти, в случай на значителни икономически, обществени или екологични затруднения. Това решение следва да се подчинява на строги условия и да включва правото на другата страна да предприеме мерки за възстановяване на баланса. Пропорционалността на предприетите мерки ще подлежи на независима арбитражна оценка.

ЧАСТ V: ПРОЦЕС НА НАПРЕДЪК

135. Настоящата декларация потвърждава, че при определянето на рамката на бъдещите отношения между Съюза и Обединеното кралство съгласно Споразумението за оттегляне е налице ясното намерение на двете страни добросъвестно да разработят споразумения за привеждане в действие на тези отношения, както и да започнат официалния процес на преговори възможно най-скоро след оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза, с цел тези споразумения да могат да влязат в сила до края на 2020 г.

136. И двете страни заявяват, че постиженията, ползите и ангажиментите, свързани с мирния процес в Северна Ирландия, ще продължат да бъдат от първостепенно значение за мира, стабилността и помирието. Страните се договарят, че Споразумението от Разпети петък или Белфастското споразумение, постигнато на 10 април 1998 г. между правителството на Обединеното кралство, ирландското правителство и другите участници в многостранните преговори („Споразумението от 1998 г.“), трябва да бъде защитено в своята цялост, което включва практическото прилагане на Споразумението от 1998 г. относно остров Ирландия, както и всички свързани с отношенията разпоредби, заложиени в Споразумението от 1998 г.
137. След като Съюзът предприеме необходимите стъпки за започване на официалните преговори по член 218 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), се предвижда страните да договорят успоредно споразуменията, необходими за правното оформяне на бъдещите отношения.
138. Веднага след оттеглянето на Обединеното кралство и въз основа на подготвителната работа, страните ще договорят програма, включваща:
- структурата и формата на преговорните кръгове, включително по отношение на успоредните направления; и
 - официален график на преговорните кръгове.
139. Тази програма ще бъде изготвена така, че да се осъществи споделеното намерение на страните за сключване на споразумения за привеждане в действие на бъдещите отношения до края на 2020 г., съгласно точка 135. Европейската комисия е готова да предложи прилагането на временна основа на съответните аспекти на бъдещите отношения, в съответствие с приложимите правни рамки и действащата практика.
140. С оглед предоставянето на солидна основа за преговорите относно бъдещите отношения между Обединеното кралство и Съюза, в спешен порядък двете страни:
- ще набележат областите, при които вероятно ще бъде наложително най-внимателно разглеждане, както и свързаните с това правни и технически въпроси, които ще трябва да бъдат разгледани, за да може двете страни да извършат необходимата техническа подготовка;
 - ще изготвят пълна програма за преговорите, като вземат под внимание съответните вътрешни процеси; и
 - ще обмислят логистичните изисквания за официалните преговори.
141. След оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза страните ще провеждат срещи, за да правят преглед на напредъка, с цел да се договорят за действия за постигане на напредък в преговорите по бъдещите отношения. По-специално, страните ще свикат среща на високо равнище през юни 2020 г. за тази цел.
-